

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.037/2023/13. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szigeti Pál ügyvéd (cím1) által képviselt Felperes cím2 alatti lakos felperesnek -, a Kristófik és Borfői Ügyvédi Iroda (cím3, eljáró ügyvéd: dr. Borfői Botond Márton) által képviselt Alperes cím4 alatti székhelyű alperes ellen, azonnali hatályú felmondás jogellenességének jogkövetkezményei és egyéb iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 13.M.70.065/2022/28. számú ítélete ellen a felperes 30. sorszám alatt előterjesztett (6. sorszám alatt kiegészített) fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 56 231 (ötvenhatezer-kettőszázharmincegy) forint másodfokú perköltséget.

Az ítéltábla megállapítja, hogy 141 864 (száznegyvenegyezer-nyolcszázhatvannégy) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes 2018. június 1. napjától 2019. május 31. napjáig határozott idejű, 2019. június 1. napjától határozatlan idejű munkaviszonyban állt alperesnél, mozdonyvezető munkakörben. A felperes utolsó alapbére havi bruttó 573 000 forint volt.

[2] A (TÍPUS)ú, (TÍPUSJEL)ű, (MOZDONY 1) és (MOZDONY 2) mozdonyok tulajdonosa a (ORSZÁG 1)i székhelyű (CÉG), míg bérlője az alperes.

[3] A mozdonyok tulajdonosának jelzésére az alperes 2021. február 24. és 2021. március 4. napja között üzemanyaglopás és sikkasztás feltételezett elkövetése miatt „Belső vizsgálat (TÍPUS)ú mozdonyok nem reguláris üzemanyagszint csökkenésének esetén” alkalmazandó vizsgálatot végzett. A vizsgálat eredményeként a 2021. január 1. és március 2. napja közötti időszakban a perrel érintett két mozdony esetében 792 kilogramm gázolaj hiányt mutatott ki, ami átlagosított fajsúllyal számítva (0,858 kg/liter) 923 liter. Az üzemanyag ellenértéke a vizsgált időszak átlagosított árával (310,05 forint/liter) számolva 286 176 + áfa, mindösszesen 363 443,50 forint volt.

[4] Az alperes a mozdonyok normál üzemi körülményeihez képest eltérő üzemanyag (gázolaj) szintcsökkenést tapasztalt. Az üzemanyagfogyasztás és üzemanyagfogyás monitorozását megbízható működésű ICL berendezés alkalmazásával, annak adatait felhasználva állapította meg az alábbi hét esetben:

1. 2021.01.11. 12:15-12:26 között szintcsökkenés 1724 kg-ról 1628 kg-ra, 96 kg, valószínűsíthető helyszín: (HELYSÉG 1), mozdonyvezető: a felperes, mozdony: (MOZDONY 1), (VONATSZÁM 1), dízelmotor fordulatszáma: 344 fordulat/perc.
2. 2021.01.20. 19:41-20:07 között szintcsökkenés 2129 kg-ról 1966 kg-ra, 163 kg, valószínűsíthető helyszín: (HELYSÉG 2), mozdonyvezető: a felperes, mozdony: (MOZDONY 1), (VONATSZÁM 2), dízelmotor fordulatszáma: 360 fordulat/perc.
3. 2021.02.08. 21:33-21:42 között szintcsökkenés 2461 kg-ról 2383 kg-ra, 78 kg, valószínűsíthető helyszín: (HELYSÉG 2), mozdonyvezető: a felperes, mozdony: (MOZDONY 2), (VONATSZÁM 3), dízelmotor fordulatszáma: 312 fordulat/perc.
4. 2021.02.11. 18:28-18:42 között szintcsökkenés 3252 kg-ról 3153 kg-ra, 99 kg, valószínűsíthető helyszín: (HELYSÉG 2), mozdonyvezető: a felperes, mozdony: (MOZDONY 2), (VONATSZÁM 4), dízelmotor fordulatszáma: 334 fordulat/perc.
5. 2021.02.17. 19:03-19:24 között szintcsökkenés 3171 kg-ról 3108 kg-ra, 63 kg, valószínűsíthető helyszín: (HELYSÉG 2), mozdonyvezető: a felperes, mozdony: (MOZDONY 1), (VONATSZÁM 5), dízelmotor fordulatszáma: 360-366 fordulat/perc.
6. 2021.02.24. 16:20-18:04 között szintcsökkenés 1360 kg-ról 1160 kg-ra, 200 kg, valószínűsíthető helyszín: (HELYSÉG 3), mozdonyvezető: a felperes, mozdony: (MOZDONY 1), (VONATSZÁM 2), dízelmotor fordulatszáma: 332-344 fordulat/perc.
7. 2021.03.02. 21:45-22:30 között szintcsökkenés 2263 kg-ról 2170 kg-ra, 93 kg, valószínűsíthető helyszín: (HELYSÉG 2), mozdonyvezető: a felperes, mozdony: (MOZDONY 1), (VONATSZÁM 3), dízelmotor fordulatszáma: 312 fordulat/perc.

[5] Az alperes a belső vizsgálat eredményére tekintettel a mozdonyok tulajdonosával 2021. március 8-án lefolytatott egyeztetést követően úgy értékelte, hogy a felperes a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos

gondatlansággal jelentős mértékben megszegte, és büntető feljelentés megtétele mellett a felperes munkaviszonyát 2021. március 23-án azonnali hatályú felmondással megszüntette. Az indokolás szerint a felperes súlyosan kötelezettségszegő magatartása nem egyeztethető össze a munkaviszonyával, más mozdonyvezetőnél a vizsgálatban feltártakhoz hasonló üzemanyagfogyás nem történt, a szabálytalan üzemanyagvételezésben a felperes közreműködött.

[6] A felperes a munkaviszonyból származó kötelezettsége vétkes megszegésével bruttó 363 442 forint kárt okozott az alperesnek.

[7] A kisebb értékre elkövetett sikkasztás vétsége miatt (ÜGYSZÁM). számon indult büntetőeljárást a ... Rendőrkapitányság Bünyügyi Osztálya 2021. november 11-én meghozott határozatával megszüntette tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok, illetve bizonyítékok alapján nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése.

[8] A felperes keresetében az azonnali hatályú felmondás jogellenességének jogkövetkezményeként a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 82. § (4) bekezdése alapján korrigált bruttó összegben megjelölt 35 nap felmondási időre járó 907 613 forint távolléti díj és annak 2021. március 24. napjától a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. §-a szerinti késedelmi kamata, továbbá jó hírnevének megsértése miatt 500 000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A vizsgálat eredményét megalapozatlannak tartotta, véleménye szerint az abban foglaltak nem feleltek meg a valóságnak, mivel maga a vizsgálati jelentés is rögzítette, hogy a mérőműszer hitelesítéséről és a mérőműszerek által rögzített adatok pontosságáról nem áll rendelkezésre információ. A személyiségi jogsértés alapjául az alperes „alapítvány” feljelentése szolgál, illetve az, hogy a vizsgálatot követően nem hallgatta meg, ezzel megsértette a szakmai hírnevét és emberi méltóságát.

[9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az azonnali hatályú felmondás indokolásában foglaltak valóságok, a felperes a munkaviszonyából származó kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegte, amely magatartásával az alperesnek kárt is okozott. Allította, hogy a felperes személyiségi jogait nem sértette meg.

[10] Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, melyben kártérítés jogcímén 363 443 forint és annak 2021. március 5. napjától a Ptk. 6:48 §-a szerinti késedelmi kamati és peröltsége megfizetésére kérte kötelezni a felperest.

[11] A felperes a viszontkeresettel szemben előterjesztett ellenkérelmében az általa jogalapjában igen,összepszerűségében és számítási módja tekintetében nem vitatott kártérítési követelés elutasítását kérte.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a viszontkereset alapján kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 363 443 forint kártérítést és annak 2021. március 5. napjától a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, továbbá 297 062 forint perköltséget. Megállapította, hogy a peres eljárás illetéke az állam terhén marad.

[13] Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a felperes bizonyítási érdeke ellenére a személyiségi jogsértéssel kapcsolatosan bizonyítandó tények tekintetében bizonyítási kötelezettségét elmulasztotta, ezzel szemben alperes az általa közölt azonnali hatályú felmondás indokolásának valóságát és a viszontkeresetben követelt felperesi károkozást, a kár bekövetkeztét, összegét és annak a felperes tevékenységével való összefüggését, illetve a felperes felróható magatartását eredményesen bizonyította.

[14] Az elsőfokú bíróság a felmondásban foglaltak jogszerűségének vizsgálata során megállapította, hogy a felperes munkaviszonyának azonnali hatállyal történő megszüntetését a lefolytatott belső vizsgálat alapján a felperes 2021. január 1. és március 2-a közötti vétkes kötelezettségzegése indokolta, miszerint a felperes által vezetett mozdonyokból 7 alkalommal összesen 923 liter üzemanyag hiányzott jogosulatlan vételezés miatt, mellyel mindösszesen 363 443,50 forint kárt okozott. Mindezekkel összefüggésben a felperes nem vitatta, hogy ebben az időszakban mozdonyvezetőként ő teljesített szolgálatot és a mozdonyokat ő működtette a megjelölt állomásokon. A szakértői vélemény és annak kiegészítése ismeretében pedig már az üzemanyaghiány mennyiségét és értékét sem vitatta.

[15] Kifejtette, hogy a munkaviszony bizalmi jellegéből szükségképpen következik, hogy egyes munkakörök, mint a felperesé is, az általános zsinórmértéktől eltérő magatartási szabályokat, kötelezettségeket követelnek meg. A felperes esetében a tevékenység sajátos jellegéből adódóan a mozdonyon (rábízott munkaeszköz) egyedül, közvetlen munkáltatói kontroll nélkül kellett munkafadatait szerződészerűen – az elvárható szakértelemmel és gondossággal, munkakörének ellátásához szükséges bizalomnak megfelelő magatartás tanúsításával – teljesíteni. A munkaköri leírásban foglaltak szerint a felperes köteles volt a vontató járművek vezetésével összefüggő műszaki és forgalmi jellegű tevékenységek elvégzésére, a felmerülő műszaki hibák beazonosítására, lehetőség szerint elhárítására, intézkedés megtételére, az ezzel kapcsolatos műszaki döntések meghozatalára.

[16] Az ügyben kirendelt igazságügyi szakértői vélemény alapján a mozdonyok szerves részét képezi az üzemanyagfogyasztás és a géptérben fellelhető üzemanyagfogyás monitorozását szolgáló ICL berendezés. A műszer ellenőrzésével a szabálytalan üzemanyag vételezést, a fogyasztási rendellenességet a felperes szükségszerűen felismerhette volna, azonban sem műszaki hibát, sem rendellenességet nem jelzett. Az aggálytalan, belső ellentmondásoktól mentes szakértői vélemény és annak kiegészítése alapján megállapítható volt, hogy egy álló helyzetben lévő, alapjáraton működő mozdony fogyasztása jól

behatárolható, azonban a tényállás alapjául szolgáló esetekben a normál értéktől eltérő, rendellenes mértékű fogyasztást mutattak.

[17] Rögzítette az elsőfokú bíróság a mozdonyok szakértői vizsgálatával kapcsolatban azt is, hogy a kontroll méréshez felhasznált mozdonyok a perrel érintettekkel azonos típusúak voltak, és elfogadta azt a szakértői állásfoglalást, miszerint egy mozdony nem rendelkezik olyan sajátosságokkal, ami miatt paraméterei, hibái, egyedi sajátosságai álló helyzetben jelentősen eltérő fogyasztást eredményezhet. Ezt utóbb a felperes sem vitatta. Azt pedig kizárta a szakértő, hogy folyás eredményezte volna az üzemanyagvesztést, mivel az külső beavatkozás nélkül abba maradni és elzáródni nem tudott volna, ezért a mozdonyok rövidebb időn belül szolgálatképtelenné váltak volna üzemanyag hiányában.

[18] Az elsőfokú bíróság a tanúl tanúvallomására és szakértő igazságügyi szakértő véleményére alapított bizonyítási eljárás eredményeként megállapította, hogy a felperes az Mt. 6. § (1), (2) bekezdésében és az Mt. 52. § (1) bekezdés c) és d) pontjában meghatározott munkavállalói magatartást, az adott helyzetben elvárható, kellő gondosságot nem tanúsította, a munkaviszonyból származó kötelezettségét nem teljesítette, azaz hogy a felperes a munkaviszonyából származó kötelezettségét jelentős mértékben, legalább súlyos gondatlansággal megszegte. Mindebből okszerűen vonható következtetés arra, hogy a valós indokokon és az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontján alapuló azonnali hatályú felmondás jogszerűnek minősül.

[19] A sérelemdíj vonatkozásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az az Mt. 9. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 2:42-54. § szerint csak személyiségi jogsérelem esetén megalapozott, és csak akkor állapítható meg, ha a személyiséget jellemző helyzet a korábbtól eltérően hátrányosan megváltozik. A felperes a perben a személyiségi jogsértés tényét igazolni nem tudta, sem az emberi méltóság, sem a jóhírnév megsértése tekintetében. Megállapította, hogy a felperes nem tett eleget tényállítási, tényállás előadási kötelezettségének, a perben nem adott elő olyan konkrét, rá vonatkozó, őt sértő valótlán tény, amelyet az alperes állított vagy híresztelt, sem olyan valós tény, amelyet hamis színben tüntetett fel.

[20] Kiemelte, hogy önmagában, többlettényállási elem nélkül az a tény, hogy az alperes feljelentést tett a nyomozóhatóságnál az üzemanyaggal való visszaélés gyanúja miatt, nem alapoz meg személyiségi jogsértést pusztán azért, mert a nyomozást megszüntették. Olyan, a nyomozás során tanúsított alperesi magatartást pedig a peradatok sem támasztanak alá, amely a felperes emberi méltóságát, jóhírnévét sértette volna. Alkalmatlan továbbá – annak bizonyítása esetén is – a személyiségi jogsértés igazolására az is, hogy a jogszerű azonnali hatályú felmondás tényét a felperesnek több cégvezetővel közölnie kellett, miután őt felhívták, és az is, hogy az alperes miként ilyen jogszabályi kötelezettsége nem is volt, nem hallgatta meg őt a vizsgálat megállapításaival kapcsolatban.

[21] Az elsőfokú bíróság a viszontkereset kapcsán megállapította, hogy a mozdonyokat a felperes vezette, így azok működtetésével kapcsolatos ellenőrzési kötelezettségek is a felperest terheltek. A felperes azonban a munkaviszonyból származó kötelezettségét legalább súlyos gondatlansággal megszegte, nem tanúsította a kellő, adott helyzetben elvárható gondosságot. A szakértői vélemény szerint műszaki hiba nem volt valószínűsíthető, mivel a perrel érintett 7 esemény időtartama előtt és után normál fogyasztás volt megállapítható. A perbeli időszakban a mozdonyokat a felperes vezette, őt terheltek a működtetésükkel kapcsolatos ellenőrzési kötelezettségek, melyeket megszegett, ugyanis az ICL berendezés ellenőrzésével fel kellett volna ismernie a szabálytalan üzemanyagvételezést, a fogyasztási rendellenességet. Ezen magatartásával az alperesnek a felperes felróhatóan kárt okozott, ezért azt az Mt. 179. § (1) bekezdés alapján köteles azt megtéríteni. Tekintettel arra, hogy a felperes a kár viszontkeresetben meghatározott értékét, a kamatfizetés kezdő időpontját és a kamat mértékét sem vitatta, az elsőfokú bíróság azt a viszontkeresetben meghatározottal egyezően állapította meg.

[22] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és az alperes kereset szerinti, valamint perköltségben való marasztalását, továbbá a viszontkereset elutasítását kérte. Másodlagos fellebbezési kérelmében az alperes viszontkeresettel érvényesített kártérítés iránti igényének bizonyítottság hiányában történő elutasítását, valamint az alperesnek a perrel felmerült költségének megfizetésére kötelezését kérte.

[23] Indoklásában előadta, hogy „az elkövető személyének beazonosítása mellett” a történeti tényállást nem vitatja, az ítélet indokolása részletes és alapos, azonban ellentétes a felperesi állásponttal. Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást a perben teljeskörűen lefolytatta, a felajánlott bizonyítási indítványoknak eleget tett.

[24] Az alperesi magatartás tekintetében elsődlegesen hivatkozott a Ptk. 1:3. §-ban megfogalmazott jóhiszeműség és tisztesség, valamint a Ptk. 1:4. §-ban megfogalmazott elvárható magatartás és a felróhatóság elvére azzal, hogy álláspontja szerint az alperes maga sem az általános szakmai követelményeknek megfelelően járt el. Elfogadhatatlannak tartotta, hogy az eljárásban a mozdonyok működésére, üzemanyag fogyasztására vonatkozó legfontosabb dokumentumok, például az üzemnapló nem állnak rendelkezésre, mivel azt minden alkalommal vezetni kell és a társaságnak meg kell őriznie, ennek hiányában történeti tényállást nem állapíthatott volna meg és marasztaló határozatot sem hozhatott volna a bíróság. Állította, hogy az alperes felróható magatartása miatt nem hivatkozhat más felróható magatartására, már csak azért sem, mert az ítélet [5] bekezdésében levezetett számításokat, elszámolásokat jogszerűen és pontosan nem lehet leellenőrizni az üzemnapló hiányában. Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet indokolása nem hivatkozott az üzemnapló hiányára annak ellenére, hogy ez a per alapját képezi, ennek hiánya hiteltelenné, ellenőrizhetetlenné teszi az alperesi előadásokat, ezért a felelősség csak az alperest terhelheti és kimeríti a felróható magatartás tényállását.

[25] Hivatkozott a 2021. szeptember 25-én kelt beadványára és kérte, hogy az ítéltábla ezt tegye ítélezése alapjául, de ennek hiányában is részletes indokolást adjon arra nézve, hogy a Pp.184. § (1)-(2) bekezdésében szabályozott állítási szükséghelyezettel érintett állításokat miért nem fogadta el valósnak. Az állítási szükséghelyezetre vonatkozó [5] bekezdésben megjelölt dokumentumokat az alperesnek – figyelemmel a beadvány előterjesztésének időpontjára is – be kellett és be lehetett volna csatolnia, amennyiben rendelkezésre álltak volna. A perben ugyanis az állítási szükséghelyezet ténykérdés volt, és az is hogy az ezzel érintett információkkal, dokumentumokkal alperesnek kellett rendelkeznie. Hangsúlyozta, hogy életszerűtlen, illetve rendkívüli hanyagságot feltételez, hogy egyik mozdonynál sem voltak meg a dokumentumok, melyeket 5 évig meg kell őrizni, emiatt a szakértő is csak valószínűségi hányadosokkal tudott operálni szakvéleménye elkészítésekor. A valószínűségi kategóriában megfogalmazott szakértői véleményre tekintettel az elsőfokú bíróság nem helytállóan állapított meg tényeket és a rendelkezésre álló bizonyítékokból helytelen és okszerűtlen következtetést vont le, ezért a tényállás iratellenes és jogszabálysértő, de kiegészítése nem, csak módosítása szükséges. A szakértői vélemény kapcsán azt is sérelmezte, hogy a szakértő másik gépet vizsgált, azt sem üzemi körülmények között, valamint azt, hogy a kontrollmérés helyszíne sem ismert számára.

[26] A felperesi álláspont szerint ilyen körülmények között a munkaviszonyának azonnali hatállyal történő megszüntetése nem elfogadható, és bár valóban nincs törvényi kötelezettsége a munkáltatónak a személyes meghallgatásra, veszélyes üzem esetében és ilyen tényállás mellett azonban elvárható lett volna a munkavállaló meghallgatása, vizsgálati eljárásba történő bevonása, számára az eredménytől függetlenül védekezési jog biztosítása.

[27] Állította, hogy mivel a nyomozó hatóság bűncselekmény hiányában szüntette meg az eljárást, amely határozat nem köti ugyan a polgári bíróságot, mégis ítélete alapját kellett volna képezze és az indokolásban a megszüntető határozat hivatkozásaira ki kellett volna térnie. E körben idézte a határozat 2. oldalának utolsó 3 bekezdését, ami az ICL rendszer hitelesítéséről szóló iratok, valamint az üzemnapló beszerzésére tett intézkedés eredménytelenségét rögzíti, továbbá azt, hogy az ICL rendszer által rögzített adatok a valóságnak nem felelnek meg, hiányosak és a mérőműszer pontosságáról nem áll rendelkezésre információ. A rendőrségi határozat szerint a belső vizsgálat kimutatta, hogy az egyik dízelmozdony fordulatszáma nem felelt meg a valóságnak vagy hiányosan rögzíti a rendszer. Mivel az ICL rendszer hitelessége és a rendszer által szolgáltatott adatok pontossága nem ismert, ezért kétséget kizáróan maga a bűncselekmény elkövetése sem bizonyítható.

[28] Álláspontja szerint az, hogy a sértett (alperes) nem terjesztett elő panaszt a határozattal szemben úgy értékelhető, hogy azt a rendelkező részben foglaltakon túlmenően nem vitatta. A határozat azonban jogi tényként rögzíti az alperesi oldalon felmerülő szakmai hiányosságokat, ami felperes számára kiszolgáltatott, jelen perben pedig állítási szükséghelyezetet idézett elő.

[29] A személyiségi jogsértés körében a fellebbezésben arra hivatkozott, hogy az alperes feljelentése folytán a nyomozóhatóság a tanúkenti meghallgatását követően

gyanúsítottként is kihallgatta, ez sérti a jó hírnévhez fűződő „feltétlen és az ellenkező tényállás jogszerű bizonyításáig való teljes jogát”, ez az elsőfokú ítélet indokolásának [13]-[14] pontjában foglaltaktól függetlenül megvalósítja a munkaviszony megszüntetésén túl azt az erkölcsi károkozást, erkölcsi jogsértést is, amelyet elszenvedett, így az a sérelemdíj jogalapját képezi. A sérelemdíj iránti igénye a tényállásra tekintettel megalapozott, függetlenül attól, hogy nem terjesztett elő bizonyítást, és annak egy havi bruttó béréhez történő igazítása sem eltúlzott. Ervelése szerint az alperes a jogsértést elkövette, mivel nem úgy járt el az adott helyzetben, ahogy az tőle elvárható, ugyanis a legfontosabb szakmai dokumentumok hiányában tett feljelentést egy a szakmán belül ismert, megbecsült középkorú személlyel szemben, ezért szükséges a sérelemdíj megállapítása a sérelmet szenvedett fél számára, az alperes tekintetében pedig retorzióként alkalmazva. 2018. május 31. napjától állt munkaviszonyban az alperesnél, munkájával kapcsolatban probléma soha nem merült fel, szakmai és közmegelegedéssel végezte munkáját, így a munkahelyi, rendőrségi és személyes kálváriája szintén megalapozza sérelemdíj iránti követelését, az azonnali hatályú felmondás jogellenességének megállapítását annak jogkövetkezményeivel együtt, ezért a sérelemdíj összege sem eltúlzott.

[30] Hivatkozott arra is, hogy a szakértői vélemény a fellebbezésben leírtakat, a történeti tényállást megítélése szerint nem cáfolta, nem érintette. A szakértői vélemény azon megállapításai, hogy egyrészt az üzemanyag eltulajdonításokat önmagában, és egyértelműen a mozdonyvezető személyével összekötni nem lehetett, másrészt, nem életszerű, hogy az eltulajdonítások a mozdonyvezető együttműködése nélkül történtek volna meg, nincsenek ellentétben egymással, de ezért is lett volna fontos az üzemi napló, hiszen ez alapján lehetett volna összehasonlítani a sok évtizedes öreg mozdonyok futását, fogyasztását és túlfogyasztását. Ez indokolta a felperes által az állítási szükséghelyzet tárgyában előterjesztett bizonyítás lefolytatását, az alperes alaposabb megnyilatkoztatását. Ismételten hivatkozott arra, hogy az ICL berendezés nem volt hiteles, ezt a gyártó is elismerte és az üzemnaplóban is le volt írva, és fenntartotta a szakértői véleményre tett észrevételében foglaltakat.

[31] Másodlagos fellebbezési kérelmével kapcsolatban előadta, hogy kétséget kizáróan nem állapítható meg a tényállás, így az a büntetőjogi alapelvvel egyezően nem értékelhetők a felperes terhére. A nyomozást megszüntető határozat kell, hogy jelen eljárásban is a tényállás alapját képezze, erre azonban az elsőfokú bíróság egyáltalán nem tért ki ítélete indokolásában. A felperest a munkáltató szándékosan kirekesztette a vizsgálatból, és a munkáltatónál fellelhető üzemi dokumentumok hiánya miatt az „eltulajdonítások” kizárólag elméleti fikció, tettenérés nélkül ez nem képezheti felperes pervesztességét a viszontkereset vonatkozásában.

[32] Sérelmezte, hogy annak ellenére, hogy az eltulajdonítások 2021. január 11. és 2021. március 2. napja között állítólagosan 7 alkalommal fordultak elő, miért nem állnak rendelkezésre kamerafelvételek. A hetedik alkalommal, 2021. március 2. napján akár vasúti rendszert, vagy a nyomozó hatóság bevonásával az elkövetőt tetten érheték volna, ezáltal valamennyi munkajogi és anyagi jogsértés, kártérítés megállapíthatóvá vált volna. Hivatkozott továbbá arra, hogy a tanúként meghallgatott tanú nem tekinthető elfogulatlan tanúnak, mivel az alperes munkavállalója, így vallomása a nem használható fel bizonyítékként, bár a felperesre nézve az nem volt marasztaló. Megjegyezte, hogy a tanú

egyedül a géptérben lévő gázolajszűrőnél elhelyezkedő csöveknél az anyákon vélt felfedezni arra utaló nyomokat, hogy azokat bár nem tudni ki, megbontották.

[33] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalására irányult.

[34] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, jogszabályt nem sértett, jogi álláspontja megalapozott, helytállóan értékelte a bizonyítékokat, a tanú nyilatkozatait és a szakértő véleményét is. A fellebbezésben előadottakra akként reagált, hogy a felperes maga sem vitatta a tényállást, azonban megalapozatlanul állította, hogy az üzemnapló önmagában olyan bizonyító erővel bír, amely képes lenne lerontani a tanú- és a szakértői bizonyítás eredményét. Előadta, hogy az állítási szükséghelyzet eljárásjogi feltételei nem álltak fenn, és a jogorvoslati eljárásban a felperes már nem pótolhatja elmulasztott nyilatkozatait. Mivel a felperes felmondás előtti meghallgatását jogszabály nem írja elő, így az ezzel kapcsolatban megfogalmazott elvárhatósági hivatkozása jogilag nem megalapozott. Vitatta, hogy az ismeretlen tettes ellen tett feljelentés sérti a felperes jóhírnévhez fűződő jogát, ezzel kapcsolatban a felperes – maga által is elismerten – bizonyítást sem terjesztett elő, ezért megalapozatlan a sérelemdíj iránti igénye. A felperes annak ellenére, hogy a fellebbezésében megerősítette, hogy „részletes szakvéleményt tartalmazott” mégis támadja azt, arra pedig semmilyen peradat nincs, hogy miért ne lenne elfogadható a tanú vallomása.

[35] Állította, hogy a (MOZDONY 1) üzemnapló adatait a büntető eljárásban csatolta, míg a másik mozdony tekintetében az nem állt rendelkezésre, mert a karbantartást követően nem került elő. 2023. január 30-án, a szakértői vizsgálat időpontjában a mozdonyok (ORSZÁG 1) területén vontatási szolgálatot teljesítettek, (ORSZÁG 2)ra történő továbbításuk nem volt megoldható, ezért a vizsgálatba ugyanolyan típusú és felszereltségű mozdonyokat vontak be, melyek típusának megfelelőségére a Nemzetközi Közlekedési Hatóság üzembe helyezési engedélyt adott ki. Az ICL rendszer működése általánosan elfogadott, az ehhez a típushoz tartozó mozdonyok mindegyike ugyanilyen berendezéssel van felszerelve. A vasútrendszet bevonása pedig azért nem volt lehetséges, mert az „eltulajdonítás időpontja előre nem volt ismert”.

[36] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében kifejtette, hogy tanúlnak nincs akkora gyakorlati tapasztalata a mozdony üzemeltetésében, (SZAKÉRTŐ) pedig nem vasúti szakember, típusismereti vizsgálja nincs és nem is a perben szereplő mozdonyokat vizsgálta meg. A szakvéleményt nem fogadta el, és további két személy – (MUNKAVÁLLALÓ 1) és (MUNKAVÁLLALÓ 2) – „beidézését” javasolta. Továbbra is állította, hogy az üzemi naplókban a hibákat, a rendellenes működéseket a többi kolléga is leírta, arról a vezetés is tudott, így az bizonyító erővel bírt volna perben és lényegesnek tartotta, hogy az ICL berendezés sem volt hiteles.

[37] A felperes fellebbezését az ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 2006. évi CXXX. törvény (a továbbiakban. Pp.) 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[38] A fellebbezés megalapozatlan.

[39] Az ítéltábla a Pp. 379. § és 380. §-ában meghatározott kötelező hatályon kívül helyezésre okot adó körülményt nem észlelt, és ilyenre a felperes sem hivatkozott, ezért a fellebbezés elbírálása során a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörét a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között gyakorolta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, az ügy szempontjából lényeges bizonyítékokat okszerűen értékelve helyes tényállást állapított meg, melyből megalapozott jogi következtetést vont le. Az elsőfokú bíróság döntését kellő alapossággal, részletesen megindokolta, melynek indokait maradéktalanul osztja az ítéltábla, ezért csupán a fellebbezésben írtak miatt mutat rá az alábbiakra.

[40] Az ítéltábla elsődlegesen megjegyzi, hogy a felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 1:3. § és 1:4. §-ait hívta fel a jóhiszeműség és tisztesség, valamint az elvárható magatartás elve, és a felróhatóság körében, azonban ezen polgári jogi alapelveknek, a polgári jogi szabályok mögöttes alkalmazására a felek munkajogi jogviszonyára nincs lehetőség, így ezen felperesi fellebbezési érvelést, mint megalapozatlant az ítélet felülbírlata során figyelmen kívül hagyott.

[41] Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárással kapcsolatban az ítéltábla rámutat arra, hogy a Pp. 263. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben – törvény eltérő rendelkezése hiányában – alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas.

[42] A szabad bizonyítás elvéből következően a bíróság a bizonyítandó tény tekintetében bármely annak bizonyítására alkalmas eszközt felhasználhat. A bizonyítási eszközöknek nincs előre meghatározott bizonyító erejük, a bíróság a meggyőződése kialakítására alkalmasnak tartott bizonyítást az általa legcélszerűbbnek tartott módon foganatosítja, majd azokat szabadon értékeli. A bíróság mérlegelő tevékenységének az alkalmasság, a célszerűség, az észszerűség és az okszerűség jelenti a korlátját, melyről határozata indokolásában ad számot [Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez, szerkesztette: Wopera Zsuzsa.]

[43] Az elsőfokú bíróság az alperes által indítványozott szakértői bizonyítást – amely egyébként egyenértékű az okirati bizonyítással – alkalmasnak ítélte, és figyelemmel arra,

hogy beszerezni indítványozott okiratok sem a polgári perben, sem a büntetőeljárásban nem voltak fellelhetők, a szakértő perbe vonása észszerű és célszerű bizonyítási eszköznek tekinthető. A per iratanyagán és a személyes vizsgálaton alapuló szakértő vélemény aggálytalan, belső ellentmondásoktól mentes, megállapításait az elsőfokú bíróság helytállóan fogadta el és értékelte. A felperes vétkes kötelezettségszegésének megállapítása a rá irányadó munkajogi szabályokon, a munkaköri leíráson, valamint a szakértői véleménynek a felperes által sem vitatott megállapításain alapult. Ezen tények bizonyítása egyébként is az alperes érdekében állt, mely kötelezettségének maradéktalanul eleget tett a felajánlott szakértői bizonyítással.

[44] Mindezek alapján a megállapított tényállás iratellenességére és a bizonyítékokból levont következtetés okszerűtlenségére a felperes alappal nem hivatkozhatott, ugyanis a bíróság által megállapított tényállás csak akkor tekinthető iratellenesnek, ha az az annak megállapítása alapjául szolgáló adatok tekintetében ellenkezik az iratok tartalmával [BH1994. 639]. Mivel az ítéltábla az elsőfokú eljárásban jogszabálysértést nem észlelt és ilyenre a felperes sem hivatkozott, a bizonyítás eredményének felülmérlegelése kizárt. Lényeges körülménynek ítélte az ítéltábla azt is, hogy azt a felperes sem vitatta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget téve teljeskörű bizonyítási eljárást folytatott le. A szakértő személyét és kompetenciáját a felperes az elsőfokú eljárásban nem kifogásolta, a másodfokú eljárásban pedig csak a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében utalt erre, de hivatkozását semmivel nem támasztotta alá. A Pp. 373. § (1) bekezdése szerint utólagos bizonyításnak nincs helye, így a további személyek „beidézésére” tett utalása is alaptalan.

[45] Az ítéltábla hivatkozik a Pp. 263. § (2) bekezdésében foglaltakra is, mely kimondja, hogy a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás – a 264. §-ban foglaltak kivételével – nem köti.

[46] E szakasz értelmében a polgári perben eljáró bíróságot más hatóság döntése, illetőleg az abban megállapított tényállás nem köti akkor sem, ha a bíróság a Pp. 270. §-ában foglaltak szerint a más eljárásban felvett bizonyítás eredményét felhasználta. Ezt az eredményt a per egyéb körülményeivel és az egyéb bizonyítékokkal összevetve hozhat eltérő döntést, állapíthat meg eltérő tényállást. A tényállás szabad mérlegelésének abszolút korlátját az jelenti, hogy a bűnösséget jogerősen megállapító rendelkezéssel szemben a polgári bíróság nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt [Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez, szerkesztette: Wopera Zsuzsa].

[47] Jelen perben jogerős bűnösséget kimondó ítélet hiányában az eljárást megszüntető határozat megállapításaihoz a bíróság nincs kötve, különös tekintettel arra, hogy a munkaviszony megszüntetése nem tekinthető jogellenesnek pusztán abból az okból, hogy a munkavállaló büntetőjogi felelősségét nem állapították meg. A munkavállaló terhére rótt kötelezettségszegés munkajogi megalapozottságát kell a munkaügyi perben megítélni, melyet

egy bűnösséget megállapító határozat alátámaszthat, de annak hiánya az azonnali hatályú felmondást nem teszi önmagában jogellenessé. Egyetértett ebben a körben az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak az egyes munkakörök bizalmi jellegével kapcsolatban kifejtettekkel is azzal, hogy éppen ezt a bizalmat veszítette el lényegében a munkáltató, melynek alapja csak a felperes kötelezettségszegő magatartásában rejlik.

[48] Az ítéltábla szerint az elsőfokú eljárásban az alperes bizonyította a felperes kötelezettségszegő magatartását. Lényegesnek tartja azonban kiemelni azt, hogy az azonnali hatályú felmondást az alperes arra alapította, hogy más mozdonyvezetőnél hasonló üzemanyagfogyás nem történt, a szabálytalan üzemanyagvételezésben a felperes közreműködött. Ezt az állítást a szakértői vélemény alátámasztotta egyrészt azzal, hogy a nagymértékű fogyasztás alapja valószínűleg eltulajdonítás volt, amit bár nem lehet a felperes személyével összekötni, azonban annak bekövetkezése a körülmények alapján az ő együttműködése nélkül nem életszerű. Ez a magatartás viszont csak szándékosan vagy súlyos gondatlansággal valósulhat meg, de lényeges kötelezettségszegés akkor is, ha az csak az ICL berendezés ellenőrzésének elmulasztásával valósul meg és jelentős súlyú, hiszen huzamos időn keresztül, jelentős kárt okozva valósult meg. Emiatt nincs jelentősége annak, hogy a nyomozást megszüntető határozat az ICL rendszer adataival kapcsolatban milyen hiányosságot állapított meg. Jelentősnek találta ugyanakkor az ítéltábla azt is, hogy csak a felperes által működtetett mozdonyokban és csak álló helyzetben következett be olyan mértékű üzemanyagcsökkenés, aminek egyéb magyarázata nem merült fel, a felperes azt nem bizonyította.

[49] Az ítéltábla osztva az alperesi álláspontot rögzíti, hogy a Pp. 184. § (1) bekezdésben szabályozott állítási szükséghelyzet megállapíthatóságának konjunktív feltételei a perben nem álltak fenn. A felperes oldalán megjelenő, az a) és b) pontban írt két feltétel közül nem volt megállapítható, hogy a konkrét tények előadásához szükséges információval kizárólag az alperes rendelkezett. Amennyiben az információval perben nem álló harmadik személy is rendelkezik (jelen esetben a mozdonyokat szervizelő tulajdonos), nincs állítási szükséghelyzet. A BDT2021. 4295. számon közzétett eseti döntésben a bíróság hangsúlyozta: „Önmagában a felperes információhiányos állapota nem állítási szükséghelyzet, elsődlegesen a felek maguk kötelesek összegyűjteni és a bíróság rendelkezésére bocsátani az érvényesíteni kívánt jog megalapozásához szükséges tényeket. Az állítási szükséghelyzet csak akkor állapítható meg, ha a határozott tények állításához szükséges információval kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, és az állítási szükséghelyzetre hivatkozó felet nem terheli gondatlanság. Amennyiben az ellenérdekű félén kívül bárki más rendelkezik ilyen információval, nem áll fenn állítási szükséghelyzet, melyet valószínűsíteni szükséges.” Az ítéltábla a fentieken túl megállapította, hogy a szakértői bizonyítással egyebekben az állítási szükséghelyzet ha lett volna is elhárult, hiszen a bizonyítás eredményesen megvalósult.

[50] Az ítéltábla a fentieken túl nem tulajdonított jelentőséget a felperes azon felvetéseinek sem, melyek nem történtek meg az alperes részéről a vizsgálat során (kamerafelvétel, tettenérés elmulasztása), ugyanis a perben csak a rendelkezésre álló bizonyítékokat lehet mérlegelni, a nem létezőket nem, azok hiányát pedig észszerűen nem lehet a fél terhére róni.

[51] Az ítéltábla szerint így az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét és kötelezte a viszontkeresetben megjelölt kárösszeg megtérítésére a felperest, melynek mértéke összhangban van az Mt. 179. § (3) bekezdésében írtakkal.

[52] A sérelemdíj körében előterjesztett fellebbezéssel kapcsolatban az ítéltábla elsődlegesen azt hangsúlyozza, hogy a személyiségi jogok gyakorlása, és az ahhoz kapcsolódó igényérvényesítés a jogviszony alapvetően abszolút jellege ellenére sem járhat más személyek jogainak vagy jogi érdekeinek sérelmével. Kiüresítené a jogintézményt, ha önmagában azért megállapítható lenne a személyiségi jogsértés, mert az ismeretlen tétessel szemben tett feljelentés kivizsgálása során a nyomozó hatóság gyanúsítottként kihallgat valakit, azonban az eljárás eredményeképp a nyomozást megszünteti. Az elsőfokú eljárásban a felperes a személyiségi jogsértés tényét, az emberi méltóság és a jóhírnév megsértését nem bizonyította, az elsőfokú bíróság ítélete így ebben a körben is megalapozott.

[53] Mindezekre figyelemmel nem volt helye az elsőfokú ítélet megváltoztatásának, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben megalapozott döntését, annak helyes indokainál fogva, a Pp. 383. § (2) bekezdés első fordulata alapján helybenhagyta.

[54] Az ítéltábla a perköltség viseléséről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett és az alaptalanul fellebbező felperest kötelezte a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti összegben az alperes által ügyvédi munkadíjként felszámított 44 276 forint + 11 955 forint általános forgalmi adót tartalmazó, összesen 56 231 forint megfizetésére a felperes javára.

[55] A perben a feleket a kereset vonatkozásában a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés d) pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog kedvezménye illette meg. A másodfokú eljárásban a fellebbezéssel érintett keresetet elutasító rendelkezés vonatkozásában az illetékalap 1 407 613 forint, melyhez kapcsolódóan az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján számított feljegyzett fellebbezési illeték 112 609 forint. A viszontkereset vonatkozásában a feleket az Itv. 62. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékfeljegyzési jog illette meg. A viszontkeresetnek helytadó rendelkezést érintő fellebbezés vonatkozásában az illetékalap 363 443 forint volt, melyhez kapcsolódóan az Itv. 46. § (1) bekezdés alapján számított feljegyzett fellebbezési illeték 29 075 forint. Az eredménytelenül fellebbező, így pervesztes felperest megillető munkavállalói költségmentesség folytán a feljegyzett összesen 141 684 forint fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad.

Debrecen, 2024. január 16.

Dr. Tass Edina s. k. a tanács elnöke – előadó bíró, Dr. Bakó Pál s. k. bíró,
Dr. Répássy Árpád s. k. bíró